

Balti Assamblee suurte muutuste teel

Andres Taimla (RiTo 11), Riigikogu liige, Eesti Reformierakond, Balti Assamblee president, Eesti delegatsiooni juht

Balti Assamblee ei peaks olema ainult poliitikute kokkusaamise koht, vaid senisest rohkem tuleks keskenduda välispoliitiliste küsimuste lahendamisele, välistamata riigisiseste eluvaldkondadega tegelemist.

Olen Balti Assamblee töös osalenud üle üheksa aasta ja julgen kinnitada, et kaks viimast ei ole olnud kergete killast. Kindlasti on Eesti delegatsioonil oma osa selles, et need on olnud analüüside, vaidluste ja tulevikku vaatamise aastad. Oleme taotlenud assamblee reformimist, sest meie arvates on ta viimaseil aastail tegelnud liialt palju iseendaga. Meie ettevõtmised on tekitanud partnereis kõhklusi, kas Eesti pakutu on kõige õigem tee ja kas asjad peaksid ikka nii kiiresti ja jõuliselt käima, samuti kartusi, kas kõigi nende ettevõtmiste taga ei peitu oht, et Balti Assamblee võib oma tähtsuse kaotada.

Balti Assamblee presiidium ja õiguskomisjon on Eesti pakutud ettepanekutesse suhtunud rahulikult. Õnneks ei ole vaidlustest sündinud erimeelsusi ega vaenu, selle asemel oleme paljud teemad selgeks vaielnud ja põhikirjas vastavad parandused teinud. Arvestatud on Eesti delegatsiooni ettepanekuid, et teatud eeltingimusi täites saab presiidium assamblee nimel vastu võtta otsuseid, välja öelda seisukohti ja esitada pöördumisi. See muudab senise kohmaka ja aeglase töö märksa kiiremaks ja paindlikumaks. Siiani saime otsuseid, resolutsioone ja pöördumisi vastu võtta ainult kord aastas, nüüd saab seda teha vajaduse korral. Oleme seda võimalust juba kasutanud.

Eesti delegatsiooni soov on olnud viia otsesidemeisse parlamentide alatised komisjonid, eriti Euroopa asjade komisjon. Nüüd on selleks kõik eeldused loodud, edasine sõltub presiidiumi ja delegatsioonide tahtest ning töö ümberkorraldamise oskusest. Otsekontaktidesse tuleks viia meie ja Põhjamaade vastavad komisjonid, milleks eeltöö on samuti tehtud.

Eelnevast tulenevalt tahame vähendada delegatsiooniliikmete arvu. Iga riigi delegatsioon võiks koosneda kuuest liikmest. Peale delegatsiooni juhi, kes on presiidiumi liige, kuuluksid delegatsiooni viie alatise komisjoni esindajad, presiidium võiks olla kolmeliikmeline. Sellega konkretiseeruks ja suureneks liikmete vastutus. See idee tekitas palju pingeid ja ei leidnud presiidiumis täiemahulist toetust. Eesti pool katsetab praktikas, kuidas tulla toime seitsme liikmega, viie komisjonesindaja ja kahe presiidiumiliikmega.

Poliitikud peavad olema ajast ees

Eesti delegatsioon on korduvalt kinnitanud, et meie eesmärk ei ole Balti Assamblee lõhkumine ega heade naabritega kiusu ajamine. Eesti on olnud kriitiline iseenda ja assamblee töö suhtes, mis, nagu juba väitsin, tegeleb liialt palju iseendaga. Riigikogu väliskomisjoni juhtimisel on Eesti pool peaaegu kaks aastat arutanud assamblee töö

tõhustamist, oma delegatsiooni töö parandamist ja iga delegatsiooniliikme vastutuse suurendamist.

Meie soov oli ja on muuta Balti Assamblee töö operatiivseks, paindlikuks ja konkreetseks. Assamblee peaks senisest rohkem keskenduma välispoliitiliste küsimuste lahendamisele, välistamata samas riigisiseste probleemidega tegelemist. Balti Assamblee peaks oma töö korraldama nii, et see ei oleks ainult poliitikute kokkusaamise, vaid ka välispoliitiliste seisukohtade kujundamise ja riikidevaheliste probleemide lahendamise koht.

Eesti delegatsioon soovib reforme jätkata, Läti ja Leedu delegatsioon on palunud aja maha võtta, et vaadata, millist kasu saab alustatud reformidest. Kogu meie töö peaks olema suunatud sellele, et kõik üksikosad, Balti Assamblee komisjonid, parlamentide alatised komisjonid, presiidium, konverentsid, seminarid jms muutuksid ühes suunas liikuvaks organiks.

Kui Balti Assamblee komisjon hakkab käsitlema mingit probleemi, peaks ta seda tegema koostöös parlamentide alatiste komisjonidega. Seminarid, konverentsid, töökohtumised peaksid olema suunatud sellele, et seatud ülesanne lahendada. Vajaduse korral tuleb teema panna presiidiumi päevakorda, tuua sealtkaudu istungjärgule ja, kui vaja, võtta vastu resolutsioon. Sama komisjon peab teemat edasi kandma valitsuste ja ministeeriumidega koostööd tehes. Tähtsaks peavad muutuma järelkontroll ja järelhindamine.

Tööd on vaja paremini planeerida ja kooskõlastada ning tunnetada erinevate eluvaldkondade probleeme riigis ja riikide vahel, kogu Läänemere regioonis. Oluline on koostöö lähinaabritega. Koostööpiirkond laieneb pidevalt, ikka tähtsamaks muutub ühistegevus teiste parlamentaarsete ühendustega, regioonidevaheliste koostööorganitega. Sealjuures ei ole meil mõtet dubleerida valitsuste ja ministeeriumide tööd. Me oleme poliitikud, kes peavad suutma olla ajast ees, otsides ja pakkudes lahendusi tulevikuks, mitte aga langetama otsuseid, mis üksnes fikseerivad olukordi. Vähem deklaratiivsust, rohkem konkreetseid tegusid ja projekte.

Neljandik eelarvest sekretariaadile

Tasuks tõsiselt mõelda, kuidas tööd paremini planeerides jõuda selleni, et meil oleksid juba aegsasti kujundatud ühisseisukohad küsimustes, mis aktualiseeruvad mingi ajaühiku võrra hiljem. Olles Euroopa Liidu liikmed, on meie valitsused pandud olukorda, kus nad peavad suhteliselt lühikese aja jooksul langetama väga tähtsaid otsuseid. Balti Assamblee peab oma tegevusega olema valitsustele toeks ja abiks, seda enam, et paljudes küsimustes on vaja nõu pidada ka teiste regionaalsete ühendustega. Kõik see nõuab meilt nii uut lähenemist tavapärasel tööl kui ka oskust kaugemale ette vaadata.

Eesti delegatsioon soovib jätkata läbirääkimisi teemal, kuidas suurendada delegatsioonide vastutust, eriti siis, kui neil on täita tähtis eesistujamaa roll. Oleme teinud ettepaneku ümber korraldada alalise sekretariaadi töö, sest me ei pea õigeks, et neljandik assamblee eelarvest kulub sekretariaadi kulutuste katmiseks. Meie ettepaneku kohaselt võiks sekretariaadi töö

roteeruda, nii et eesistujamaa võtaks oma eesistumise ajaks üle ka sekretariaadi töö korraldamise kohustuse. Usun, et Balti Assamblee saaks hakkama ühe alalise sekretäriaga.

Viimasel ajal on palju probleeme tekitanud Balti Assamblee rahastamine. Meie komisjonide tööd, mis ikka rohkem ja rohkem on seotud parlamentide alatiste komisjonidega, võiks edaspidi finantseerida iga riigi parlamendi vahenditest. See suurendaks sisemist kontrolli ja kutsuks üles vahendeid arukamalt kasutama.

Eesti on väike riik ja peab arukalt kasutama neid väheseid ressursse, mis meie käsutuses on. Eriti puudutab see inimkapitali. Koostöö Balti Assamblees, Põhjamaade Nõukogus, Läänemeremaade Nõukogus jm nõuab kõigilt meie delegatsiooni liikmeilt suuri jõupingutusi, seda enam, et unarusse ei saa jääda meie põhitöö, seadusloome. Püüame anda oma parima, et koostöö lähinaabritega muutuks tõhusamaks.